

Quickscan natuur Louis Bouwmeesterplein

Tilburg

 bpd
bouwfonds gebiedsontwikkeling

idverde
Advies

COLOFON

Quickscan natuur Louis Bouwmeesterplein Tilburg

OPDRACHTNEMER	<i>idverde</i> Advies Willemsplein 2-4 5211 AK 's-Hertogenbosch T 073 205 11 00 E advies@idverde.nl
OPDRACHTGEVER	BPD Ontwikkeling BV Melkfabriekstraat 11-J 5613 MW Eindhoven
PROJECTNUMMER	721250117
STATUS	Definitief
VERSIE	Versie 4.0
DATUM	17-04-2025

In deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Op deze gegevens rusten auteursrechten. Het schriftelijk of digitaal delen of publiceren van (een deel van) de gegevens uit de NDFF is niet toegestaan zonder toestemming van BIJ12, uitgezonderd aan bevoegd gezag in het kader van een vrijstellings- of ontheffingsprocedure of voor intern gebruik van de opdrachtgever voor de duur van het betreffende project.

idverde Advies bv is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van *idverde* Advies bv. De opdrachtgever vrijwaart *idverde* Advies bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. *idverde* Advies bv is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij goed op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij daarnaast onze onderzoekskwaliteit. Omdat ecologisch (veld)onderzoek een momentopname is, kan aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. *idverde* Advies bv is niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

INHOUD

COLOFON	2
1. INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.1 Wettelijk kader en afbakening onderzoek	4
1.2 Ligging plangebied	5
1.3 Planning werkzaamheden	5
1.4 Leeswijzer	6
2. WERKWIJZE	7
2.1 Bronnenonderzoek	7
2.2 Veldbezoek	8
2.3 Effectenanalyse en toetsing aan wetgeving	8
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	9
3.1 Biotoopomschrijving	9
3.2 Resultaten flora en fauna	9
3.2.1 Vaatplanten	10
3.2.2 Grondgebonden zoogdieren	10
3.2.3 Vleermuizen	11
3.2.4 Vogels met jaarrond beschermde nesten	12
3.2.5 Overige broedvogels	12
3.2.3 Reptielen	13
3.2.4 Amfibieën	13
3.2.6 Vissen	14
3.2.7 Ongewervelden	14
3.3 Gebiedsbescherming (Natura2000-activiteit)	14
3.4 Natuurnetwerk Brabant (NNB)	15
3.5 Houtopstanden	16
4. CONCLUSIE EN ADVIES	17
4.1.1 Voorzorgsmaatregelen	17
4.2 Specifieke zorgplicht	17
4.3 Algemene zorgplicht	18
5. MAATREGELEN GEBIEDSONTHEFFING	19
5.1 Ongeschikt maken woningen voor gebouwbewonende soorten	19
5.1.1 Vleermuizen	21
5.2 Alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen	21
5.3 Uitvoering	22
LITERATUURLIJST	23
BIJLAGE 1: EXTRA FOTO'S	24

Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

BPD Bouwfonds Gebiedsontwikkeling en de gemeente Tilburg zijn voornemens om het Louis Bouwmeesterplein en directe omgeving in Tilburg te herontwikkelen (Figuur 1.1). Het plangebied bestaat momenteel uit een parkeergarage met 600 parkeerplaatsen en een appartementencomplex aan de Schouwburging, wat een geheel nieuwe bestemming krijgt. De bestaande 36 appartementen en winkels maken plaats voor een nieuw stadsdeel.

Figuur 1.1. Ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de directe omgeving.

In het kader van de Omgevingswet moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten, natuurgebieden en houtopstanden. Een ecologische quickscan is nodig om te onderzoeken welke beschermde soorten mogelijk aanwezig zijn in en rondom het plangebied en of de voorgenomen ontwikkelingen mogelijk negatieve effecten hebben op de aanwezige soorten en natuurgebieden. Wanneer negatieve effecten op beschermde soorten of natuurgebieden niet kunnen worden voorkomen dan dient mogelijk een omgevingsvergunning te worden aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit en/of Natura 2000-activiteit voor het optreden van schadelijke handelingen zoals beschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

1.1 Wettelijk kader en afbakening onderzoek

Soortbescherming (Flora- en fauna-activiteit)

Binnen het kader van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is het doel van dit onderzoek te bepalen of de kans bestaat dat schadelijke handelingen worden verricht ten aanzien van beschermde plant- en diersoorten door de voorgenomen ontwikkeling. Voorliggende rapportage geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen ten aanzien van beschermde soorten:

- Zijn in het plangebied en de directe omgeving daarvan beschermde plant- of diersoorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden deze soorten schade of hinder van de voorgenomen werkzaamheden?
- Zo ja, is het mogelijk om optredende negatieve effecten te voorkomen of te mitigeren? En op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is nader onderzoek noodzakelijk om aanwezigheid van soorten of mogelijke effecten daarop uit te sluiten?
- Is het noodzakelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen voor het verrichten van schadelijke handelingen zoals beschreven in het Bal of kan worden gewerkt met het SMP van de gemeente Tilburg?

Gebiedsbescherming (Natura 2000-activiteit)

Het Bal beschermt, naast soorten, ook gebieden. Ook op provinciaal en gemeentelijk niveau worden gebieden en groenstructuren beschermd. Voorliggende rapportage geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen ten aanzien van gebiedsbescherming:

- Licht het plangebied in of nabij beschermde gebieden?
- Zo ja, kan het optreden van negatieve effecten bij uitvoering van de werkzaamheden worden uitgesloten?

Houtopstanden

Het Bal beschermt daarnaast ook houtopstanden. Ook op provinciaal en gemeentelijk niveau worden groenstructuren beschermd. Voorliggende rapportage geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen ten aanzien van gebiedsbescherming en houtopstanden:

- Worden er houtopstanden gekapt, die deel uitmaken van houtopstanden van meer dan 1000 m² (10 are) of een bomenrij van meer dan 20 bomen buiten de bebouwde kom Houtopstanden?
- Zo ja, dan dient er een kapmelding gedaan te worden en is sprake van een herplantplicht.
- Valt het plangebied onder (beschermde) gemeentelijke groenstructuren?

Specifieke zorgplicht

Voor bovenstaande onderdelen geldt ook de specifieke zorgplicht. Dit houdt in dat, ook wanneer geen omgevingsvergunning hoeft te worden aangevraagd, nadelige effecten op wilde plant- en diersoorten, natuurgebieden en houtopstanden in alle redelijkheid zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen. Afhankelijk van de aanwezige natuurwaarden zijn hiervoor regels opgenomen in de Omgevingswet.

1.2 Ligging plangebied

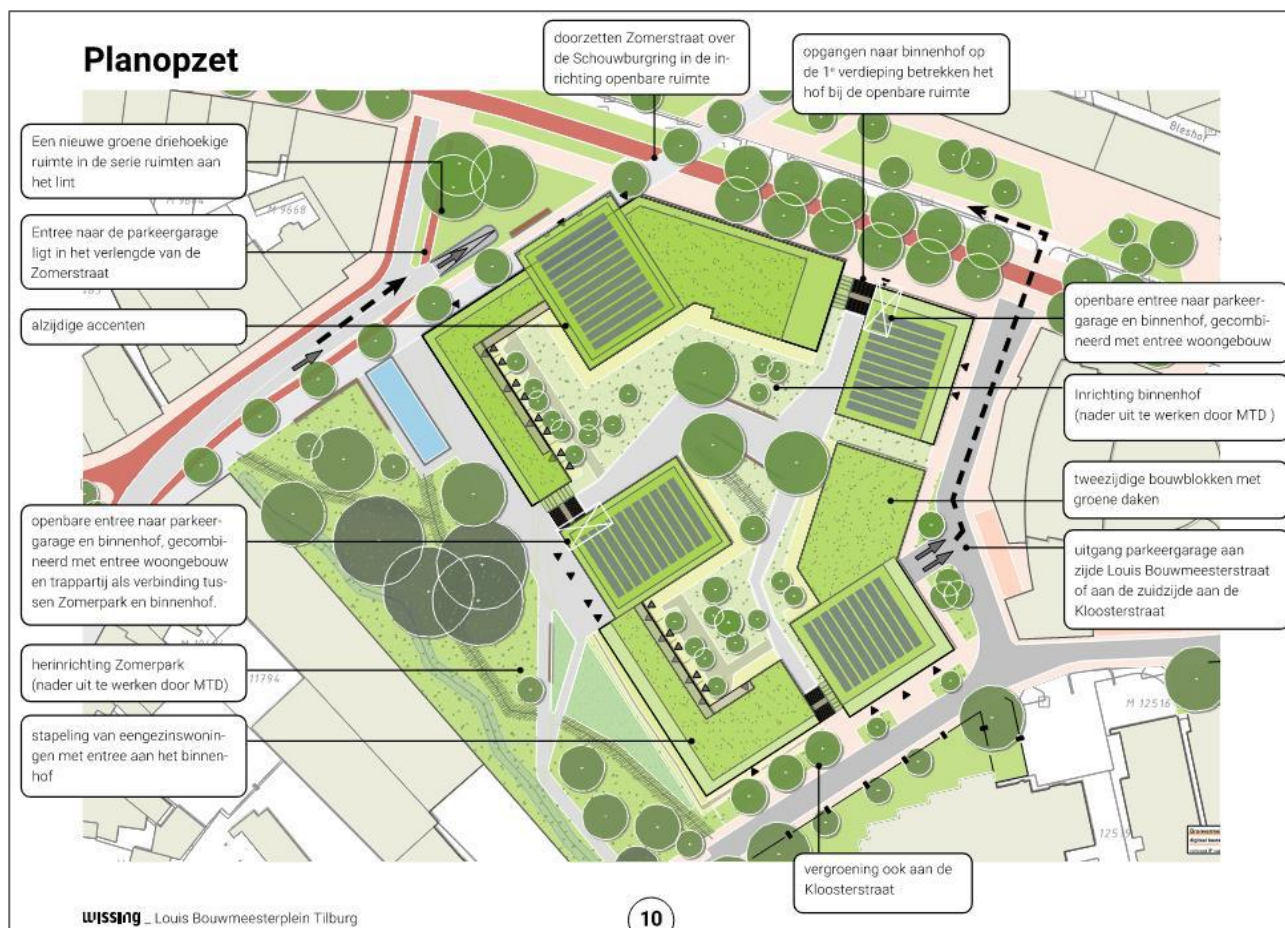
Het plangebied is gelegen in de stad Tilburg en vormt onderdeel van het centrum. Het plangebied wordt begrensd door verschillende straten namelijk de Schouwburging, Zomerstraat en Kloosterstraat. Aan de zuidzijde wordt het plangebied begrensd door de zijgevel van een supermarkt. De direct omgeving bestaat uit stedelijke bebouwing met op enige afstand aan de zuidoostzijde het Stadspark Oude Dijk (Figuur 1.2).

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (rode omkadering) in Tilburg ten opzichte van de directe omgeving.

1.3 Planning werkzaamheden

Werkzaamheden bestaan uit de sloop van de huidige parkeergarage, appartementen en het parkeerterrein. Deze maken plaats voor circa 480 woningen, diverse voorzieningen en een nieuwe openbare parkeergarage met ongeveer 700 parkeerplaatsen. Daarnaast wordt er veel aandacht besteed aan groen, met nieuwe openbare ruimtes rondom de nieuwbouw, een verhoogd binnenhof en een opwaardering van het Zomerpark wat aan de zuidzijde van het plangebied ligt. Het ontwerp voor de nieuwe situatie is hieronder weergegeven (Figuur 1.3).

Figuur 1.3 Voorlopige ontwerp tekening van het plangebied.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de werkwijze van deze quickscan beschreven. Vervolgens zijn in hoofdstuk 3 zijn de onderzoeksresultaten gepresenteerd en is tevens een effectbepaling van het werk op mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden gedaan. Daarna wordt in hoofdstuk 4 de conclusie en het advies beschreven. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 opgenomen hoe gehandeld dient te worden voor werken onder de gebiedsontheffing.

2. Werkwijze

Een quickscan betreft een verkenning die bestaat uit een bronnenonderzoek en een veldbezoek. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek is een inschatting gemaakt van de aanwezige natuurwaarden en is beoordeeld of het plan (negatieve) effecten kan hebben op deze natuurwaarden (effectenanalyse). Indien effecten optreden of niet zijn uitgesloten dan worden deze getoetst aan de omgevingswet en wordt geadviseerd welke vervolgstappen nodig zijn. Hieronder is per onderdeel de werkwijze toegelicht.

2.1 Bronnenonderzoek

Soortenbescherming

Voorafgaand aan het veldbezoek is een bronnenstudie uitgevoerd om een inschatting te kunnen maken van het voorkomen van beschermde soorten en exoten binnen het plangebied en in de directe omgeving hiervan. Voor deze bronnenstudie is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Binnen een straal van circa 1 kilometer rondom het plangebied zijn op 26 februari 2025 alle relevante waarnemingen van beschermde flora en fauna van de afgelopen 10 jaar opgevraagd. Op basis van de beschikbare gegevens is een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied. Indien nodig worden op basis van specifieke habitatkenmerken nog aanvullende verspreidingskaarten geraadpleegd, zoals de NDFD Verspreidingsatlas en Waarneming.nl.

Binnen het Bal wordt onderscheid gemaakt tussen bepaalde soortgroepen. Dit is als volgt onderverdeeld:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (§ 11.2.2)
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en vogels met jaarrond beschermde nesten als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen (categorie 5).
 - Overige broedvogels, alle in Nederland voorkomende (broed)vogels zijn beschermd onder de Vogelrichtlijn, wanneer deze aan het broeden zijn.
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (§ 11.2.3)
 - Grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, insecten, weekdieren en vaatplanten.
- Beschermingsregime andere soorten (§ 11.2.4)
 - Grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, insecten, weekdieren en vaatplanten.
 - Binnen de provincie Noord-Brabant geldt voor een aantal soorten echter een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze soorten (zie Tabel 2.1) zijn niet meegenomen in het bronnenonderzoek.

Specifieke zorgplicht flora en fauna

Daarnaast zijn ook de verspreidingsgegevens opgevraagd van rode lijsoorten en habitatrichtlijnsoorten van bijlage II, IV en V. Deze soorten vallen niet onder bovenstaande beschermingsregimes, maar hiervoor geldt wel de specifieke zorgplicht.

Tabel 2.1 vrijgestelde soorten provincie Noord-Brabant

Soort	
Grondgebonden zoogdieren	
Aardmuis	Ondergrondse woelmuis
Bosmuis	Ree
Dwergmuis	Rosse woelmuis
Dwergspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Egel	Veldmuis
Gewone bosspitsmuis	Vos
Haas	Wild Zwijn
Huisspitsmuis	Woelrat
Konijn	
Amfibieën	
Bruine kikker	Meerkikker
Gewone pad	Bastaardkikker
Kleine watersalamander	

Gebiedsbescherming (Natura 2000-activiteit)

Voorafgaand aan het veldbezoek is tevens ook een bronnenstudie uitgevoerd met betrekking tot gebiedsbescherming. Hierbij is gekeken naar de afstanden tot Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland. Wanneer het plangebied in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied ligt, wordt een bronnenonderzoek uitgevoerd naar de beschermde habitattypen en habitatrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied.

Tenslotte is bepaald of het plangebied binnen de begrenzing van de NNN of andere gebieden met een provinciale of gemeentelijke status valt.

Houtopstanden

Ten aanzien van het onderdeel houtopstanden wordt beoordeeld of eventuele te kappen bomen of beplanting binnen de bebouwde kom houtopstanden is gelegen. Indien dit het geval is, wordt beoordeeld of sprake is van een meldings- en herplantplicht onder het Bal, onderdeel Houtopstanden.

2.2 Veldbezoek

Het veldbezoek bestaat uit een biotooptoets met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnenonderzoek zijn hierbij in het veld getoetst en waar nodig aangevuld.

Op 26 februari 2025 is een veldbezoek uitgevoerd door een ecooloog van idverde Advies ter plaatse van het plangebied. Het was overwegend bewolkt, droog en er stond een windkracht van 1 Bft. De temperatuur was circa 10 °C.

Op het moment dat het veldbezoek is uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar aan- of afwezig. Zo houden vleermuizen, amfibieën en kleine zoogdieren als egel een winterslaap op een beschutte plaats of zijn alleen in de nacht actief. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebieden en migratierouten aan hun leefomgeving stellen, vergeleken met en getoetst aan de situatie in het veld.

Voor planten is gelet op de vegetatiestructuur en de abiotische omstandigheden van de groeiplaats. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied.

Tevens is gelet op de aanwezigheid van invasieve plantenexoten zowel binnen als direct grenzend aan het plangebied. Invasieve exoten als Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw hebben zich als gevolg van menselijke activiteiten gevestigd in Nederland. Deze soorten kunnen zich snel verspreiden en concurreren hierbij de oorspronkelijke vegetatie weg. Daarnaast kunnen deze soorten voor overlast zorgen bij mensen. De opdrachtgever heeft in veel gevallen de plicht om verdere verspreiding van exoten te voorkomen.

2.3 Effectenanalyse en toetsing aan wetgeving

Soortenbescherming (Flora- en fauna-activiteit)

Op basis van de uitkomsten van het bronnen- en veldonderzoek is beoordeeld of de voorgenomen werkzaamheden (negatieve) effecten hebben op beschermde natuurwaarden. Indien sprake is van een conflictsituatie tussen de aanwezigheid van beschermde soorten en de geplande ruimtelijke ingreep, is in onderhavige rapportage aangegeven welke voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen. Indien negatieve effecten door het nemen van voorzorgsmaatregelen niet te voorkomen of uit te sluiten zijn, is aangegeven welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om conform het Bal werkzaamheden uit te voeren.

De mogelijkheid om een complete effectanalyse te maken is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning. In hoofdstuk 3 wordt beoordeeld of voor dit project de beschikbare gegevens over de aanwezige soorten voldoende zijn om een goede effectenbeoordeling uit te voeren of dat aanvullend onderzoek naar het voorkomen van soorten nodig is.

Gebiedsbescherming (Natura 2000-activiteit)

Er wordt beoordeeld op welke afstand de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden zich van het plangebied bevinden en in welke mate versturende effecten op deze Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden aannemelijk zijn. Vervolgens wordt bepaald of de activiteit mogelijk schadelijk is en of een nadere beoordeling en mogelijk vervolgonderzoek moet plaats vinden.

Indien het plangebied is gelegen binnen de NNN of een andere beschermde status heeft, wordt beoordeeld of de ontwikkeling de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden aantast en of vervolgonderzoek nodig is.

3. Onderzoeksresultaten

De basis voor de toetsing wordt gevormd door gegevens over het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden. Onderstaand zijn per soortgroep de resultaten van het bronnen- en veldonderzoek beschreven.

3.1 Biotoopomschrijving

Het plangebied bestaat uit verschillende delen. Ten noorden ligt een groot langwerpig appartementencomplex met winkels op de begane grond welke uitkijken over de Schouwburgring. Het complex is duidelijk verouderd. Aan de oostzijde bevindt zich een parkeerplaats voor bewoners uit omliggende woningen en bezoekers van Tilburg. Daarnaast is hier een grote parkeergarage gelegen met verschillende parkeerdekken. Aan de zuidzijde ligt het Zomerpark welke een kleine groene oase vormt in het verstedelijkte centrum. Hier zijn verscheidene bankjes en recreatievoorzieningen aanwezig samen met sierbeplanting en enkele grote bomen. Met uitzondering van het Zomerpark bestaat vrijwel de gehele ondergrond uit verharding. Bomen zijn slechts schaars aanwezig en vormen geen lijnvormige elementen.

Directe begrenzing bestaat uit de omliggende straten en ten zuiden uit een muur met daarachter een supermarkt. De straten lopen over in de aanliggende woonwijken waarbij de Schouwburgring een belangrijke toegangsweg tot het centrum vormt. Onderstaand is een impressie opgenomen van het plangebied (Figuur 3.1). Overige foto's zijn opgenomen in Bijlage 1.

Figuur 3.1. Impressie van het plangebied.

3.2 Resultaten flora en fauna

Vanuit de NDFF zijn waarnemingen van planten en dieren opgevraagd om een eerste inschatting te kunnen maken van de beschermde flora en fauna welke voorkomen in of nabij het plangebied. Voor deze eerste inschatting is rekening gehouden met de kenmerken van het plangebied en de grootte ervan. Aansluitend hierop is het veldonderzoek uitgevoerd, om een concreet beeld te

krijgen van de mogelijk voorkomende soorten. Hierna is op basis van deze informatie een effectenanalyse gemaakt. Met deze effectenanalyse is bepaald of de geplande ingreep mogelijk negatieve effecten heeft op beschermde natuurwaarden.

3.2.1 Vaatplanten

Bronnenstudie

Uit de gegevens van de NDFF zijn binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied verschillende meldingen bekend van beschermde soorten vaatplanten. Het gaat om de soorten katuizer anjer en blaasvaren. Volgens de verspreidingsatlas betreffen de waarnemingen van katuizer anjer een niet-wilde populatie, deze heeft daarom geen beschermde status. Verder zijn er meldingen bekend van rode lijstsoorten, zijnde: bolderik, bosaardbei, steenanjer, gele kornoelje, korenbloem, tripmadam en zomerklokje. Geen van deze waarnemingen kwam uit de buurt van het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde of rode lijst vaatplanten waargenomen. Blaasvaren komt in stedelijk gebied vooral voor op oude muren of kades, deze zijn binnen het plangebied niet aanwezig waardoor het voorkomen op voorhand kan worden uitgesloten. Het plangebied bestaat grotendeels uit verharding waardoor het voor veel vaatplanten geen geschikte groeiplaats biedt. Het Zomerpark wordt daarnaast strak onderhouden en bestaat vooral uit sierbeplanting, hier worden dan ook geen beschermde vaatplanten verwacht. Het voorkomen van beschermde planten kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Effectenanalyse & toetsing aan de wetgeving

Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek kan het voorkomen van beschermde vaatplanten redelijkerwijs worden uitgesloten. Binnen het plangebied ontbreekt het aan geschikte groeiplaatsen voor zowel beschermde vaatplanten als vaatplanten van de rode lijst.

3.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenstudie

Uit de gegevens van de NDFF zijn binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied meldingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren. Het gaat om bever, bunzing en steenmarter welke zijn waargenomen op 800 meter afstand in het Leijpark, bunzing betreft slechts 1 waarneming op 400 meter afstand. Eekhoorn is eenmaal waargenomen rond Begraafplaats 't Heike en hiernaast in het Leijpark. Daarnaast zijn de rode lijst-soorten haas en konijn waargenomen welke samen met vos, egel, ree en veldmuis vrijgesteld zijn (Tabel 2.1).

Veldbezoek

Gedurende het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van beschermde grondgebonden zoogdieren. Door het versteende karakter en ligging binnen stedelijk gebied kunnen veel soorten worden uitgesloten.

Bever

Bever is waargenomen op geruime afstand van het plangebied, deze soort is daarnaast sterk gebonden aan water. Binnen het plangebied zijn geen watergangen aanwezig waardoor aanwezigheid van deze soort op voorhand kan worden uitgesloten.

Steenmarter en kleine marterachtige (bunzing en wezel)

Steenmarter of kleine marterachtigen zijn gedurende het veldbezoek niet waargenomen. Op basis van de NDFF kunnen deze soorten voorkomen in Tilburg en omgeving. Echter door de ligging van het plangebied binnen de stedelijke omgeving en door het gebrek aan verbindingen, beschutting, lijnvormige elementen en groenstructuren kan de aanwezigheid van deze soorten op voorhand worden uitgesloten.

Eekhoorn

Gedurende het veldbezoek zijn geen nesten, exemplaren of sporen van eekhoorns waargenomen, de aanwezige bomen waren goed te controleren. Volgens de NDFF is de eekhoorn voornamelijk waargenomen in parken (Leijpark) en boomrijke tuinen aan de oostzijde van Tilburg. Het plangebied bevat slechts enkele bomen welke niet in directe verbinding staan met locaties waar waarnemingen zijn gedaan. Hierdoor en door gebrek aan sporen of nesten is de aanwezigheid van essentiële functies voor eekhoorns redelijkerwijs uitgesloten.

Algemene vrijgestelde soorten

Het plangebied is veelal versteend en biedt weinig beschutting of groen, hierdoor kunnen veel algemene soorten worden uitgesloten. Het plangebied kan fungeren als foerageer- en in mindere mate leefgebied voor verschillende algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoals verschillende muizen (veldmuis, bosmuis, dwergmuis), mol en egel.

Effectenanalyse & toetsing aan de wetgeving

Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek is het voorkomen van beschermde grondgebonden zoogdieren binnen de invloedssferen van de werkzaamheden uitgesloten. Schadelijk handelen is daarmee uitgesloten. Mogelijk dat een vrijgestelde soort zoals bijvoorbeeld de egel sporadisch voorkomt in het Zomerpark maar er worden geen schadelijke handelingen verwacht ten aanzien van deze soorten.

3.2.3 Vleermuizen

Bronnenstudie

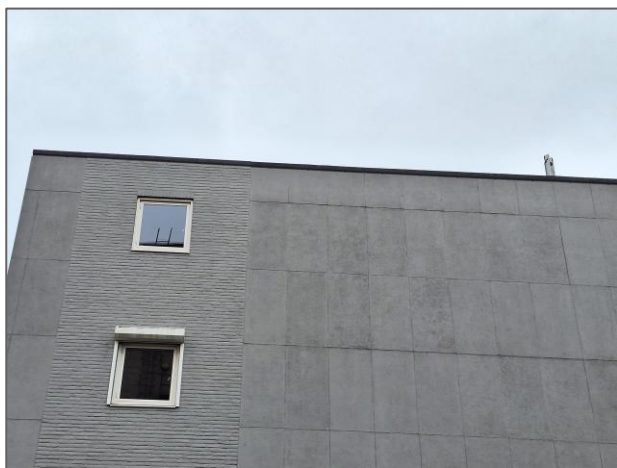
In de NDFF zijn diverse meldingen bekend van vleermuizen in de omgeving van het plangebied. Het gaat om waarnemingen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Hiernaast kunnen op basis van de verspreidingsatlas soorten als watervleermuis voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Veldbezoek

Verblijfplaatsen

Vleermuizen hebben verblijfplaatsen in gebouwen, kunstwerken en bomen. Binnen het plangebied kunnen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn. Binnen het plangebied zijn door de afwezigheid van bomen met boomholtes of loshangende schors geen mogelijke verblijfplaatsen voor boombewonende soorten waargenomen.

Betreffende verblijfplaatsen in gebouwen is er gekeken naar stootvoegen, scheuren in muren, openstaande dakpannen en openingen onder loodslabben waardoor vleermuizen mogelijk naar een achterliggende verblijfplaats zoals een spouw naar binnen kunnen. Het appartementencomplex bevat een aantal van deze mogelijkheden zoals open stootvoegen, spleten en ruimte onder het dakbeschot (Figuur 3.2). De parkeergarage heeft dergelijke mogelijkheden niet. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten kunnen in het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 3.2. Opstaande dakrand bij het appartementencomplex (links) en kleine balkons waar vleermuizen via steunbalken naar binnen kunnen (rechts).

Vliegroute en foerageergebied

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Ook rijtjeshuizen en straten kunnen gebruikt worden als structuren. Binnen het plangebied zijn enkele lijnvormige elementen aanwezig zoals nabijgelegen woningen en gebouwen. Daarnaast kunnen de groenstructuren van het Zomerpark een foerageergebied vormen.

Effectenanalyse & toetsing aan de wetgeving

Verblijfplaatsen

Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek is het voorkomen van verblijfplaatsen in het appartementencomplex niet op voorhand uit te sluiten. Bij voorgenomen ontwikkeling wordt dit gebouw gesloopt waarbij negatieve effecten kunnen optreden op eventueel aanwezige vleermuisverblijfplaatsen. Om te onderzoeken of verblijfplaatsen aanwezig zijn dient nader onderzoek uitgevoerd te worden. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied.

Vliegroutes en foerageergebieden

Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek is het voorkomen van vliegroutes of foerageergebieden niet uitgesloten. Deze vliegroutes hebben echter geen essentiële functie wegens het karakter van de omgeving. Het foerageergebied in het Zomerpark kan wel essentieel zijn. Dit blijft echter behouden en wordt verbeterd. Significante negatieve effecten op essentiële vliegroutes en/of foerageergebied als gevolg van de ontwikkeling worden niet verwacht. Wel dienen er voorzorgsmaatregelen genomen te worden om (tijdelijke) verstoring van vliegroutes en foerageergebieden zoveel mogelijk te beperken.

3.2.4 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Bronnenstudie

Uit de NDFF-database zijn in de omgeving van het plangebied meldingen bekend van soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4). Dit betreffen waarnemingen van buizerd, huismus, gierwaluw, boomvalk, havik, ransuil, slechtvalk, grote gele kwikstaart, wespandief, steenuil, zwarte wouw en sperwer. Vrijwel al deze waarnemingen betreffen overvliegende exemplaren of waarnemingen uit omliggende wijken. Daarnaast zijn meldingen bekend van soorten uit categorie 5. Dit zijn soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn indien er sprake is van zwaarwegende ecologische omstandigheden. In de omgeving van het plangebied zijn meldingen gedaan van grote bonte specht, blauwe reiger, koolmees, ekster, zwarte roodstaart en zwarte kraai.

Veldbezoek

Categorie 1 t/m 4

Gedurende het veldbezoek is een eksternest waargenomen (Figuur 3.3), dit kan gebruikt worden door soorten als ransuil of sperwer. Door de ligging binnen een druk stedelijk gebied in een grotendeels versteende omgeving ligt deze locatie niet voor de hand. Daarnaast zijn er geen sporen van bewoning door de sperwer of ransuil waargenomen zoals braakballen of prooi-resten. Hierdoor kan de aanwezigheid van bewoning door de sperwer of ransuil worden uitgesloten. Overige sporen of nesten van soorten met jaarrond beschermde nesten zijn niet waargenomen. De mogelijkheden zijn voor de meeste soorten erg beperkt. Binnen het plangebied zijn nauwelijks bomen aanwezig. Daarnaast ontbreekt het in de gebouwen aan grote openingen waar soorten als de gierwaluw kunnen nestelen of pannendaken waar de huismus onder nestelt. De aanwezigheid van vogelnesten van soorten met een jaarrond beschermd nest kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Figuur 3.3. Eksternest dat is waargenomen in het plangebied.

Categorie 5

Gedurende het veldbezoek is een eksternest waargenomen. Voor deze soort zijn in de omgeving voldoende alternatieven aanwezig waardoor er geen sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Hierdoor is er geen sprake van jaarrond beschermde nesten. Indien de nesten in gebruik zijn gedurende het broedseizoen genieten zij dezelfde bescherming als overige broedvogels.

Effectenanalyse & toetsing aan de wetgeving

Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek kan het voorkomen van vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 5) worden uitgesloten. Door een gebrek aan waarnemingen en ongeschiktheid van het plangebied is het voorkomen van beschermde nesten uitgesloten. Wel dient rekening gehouden te worden met broedende vogels gedurende het broedseizoen.

3.2.5 Overige broedvogels

Bronnenstudie

In de NDFF zijn tal van waarnemingen van overige broedvogels opgenomen. Het gaat hier om soorten zoals houtduif, wilde eend, merel, knobbelzwaan en zwartkop. Meerdere meldingen van deze soorten zijn afkomstig van locaties direct grenzend aan het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn de roodborst en kauw veelvuldig waargenomen binnen het plangebied. Mogelijk dat deze soorten tot broeden komen binnen het plangebied. Gezien het beperkte groen in het plangebied worden hier niet veel algemene broedvogels verwacht, maar soorten zoals de houtduif, merel of roodborst zijn niet volledig uit te sluiten.

Effectenanalyse

Binnen het plangebied zijn er geschikte broedlocaties voor overige broedvogels. Met de voorgenomen werkzaamheden blijven deze mogelijkheden grotendeels behouden omdat veel van de groenstructuren niet aangetast zullen worden. Dit kan echter niet volledig uitgesloten worden waardoor nesten verloren kunnen gaan wat een overtreding van de Omgevingswet zou betekenen. Nesten en eieren van broedvogels zijn wettelijk beschermd vanaf het eerste takje dat gelegd wordt tot het uitvliegen van het laatste jong. Om te voorkomen dat er een conflict ontstaat met deze nesten is het aan te raden om de werkzaamheden buiten de algemene broedperiode (loopt globaal van 15 maart t/m 31 augustus) uit te voeren. Zo worden schadelijke handelingen voorkomen. Indien werkzaamheden binnen de broedperiode worden uitgevoerd dient maximaal drie dagen voor de start van de werkzaamheden een broedvogelcheck uitgevoerd te worden. De vervolgstappen zijn verder uitgewerkt in Hoofdstuk 4.

3.2.3 Reptielen

Bronnenstudie

Uit de omgeving van het plangebied is 1 waarneming bekend van muurhagedis. Deze waarneming betreft volgens de verspreidingsatlas een exemplaar uit een niet-wilde populatie waardoor deze geen beschermde status heeft. Overige beschermde reptielen zijn niet waargenomen.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde reptielen of geschikt habitat voor deze soorten waargenomen wegens de ligging van het plangebied in stedelijk gebied en de aanwezige verharding in het plangebied. Het voorkomen van beschermde reptielen is daarom uitgesloten.

Effectenanalyse & toetsing aan de wetgeving

Het voorkomen van beschermde reptielen in de omgeving van het plangebied is uitgesloten en de beoogde ingrepen leiden dan ook niet tot schadelijke handelingen zoals het verwonden of doden van individuen of het aantasten van verblijfplaatsen.

3.2.4 Amfibieën

Bronnenstudie

Uit de gegevens van de NDFF zijn meerdere meldingen bekend van beschermde amfibieën binnen een straal van circa 1 km rondom het plangebied. Het gaat om waarnemingen van de kamsalamander, alpenwatersalamander en vinpootsalamander op geruime afstand van het plangebied in onder andere het Leijpark. Verder zijn er waarnemingen bekend van soorten die in Noord-Brabant zijn vrijgesteld van een beschermde status voor het realiseren van ruimtelijke ontwikkelingen (Tabel 2.1). Het gaat hierbij om kleine watersalamander, bastaardkikker, gewone pad en bruine kikker, van deze soorten zijn meldingen bekend uit de directe omgeving van het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn géén amfibieën waargenomen. Het plangebied bevat geen water waardoor voortplantingshabitat op voorhand kan worden uitgesloten. Binnen het plangebied ontbreekt het daarnaast aan beschutting waardoor de aanwezigheid van overwinteringshabitat redelijkerwijs uitgesloten kan worden. Wel kan het plangebied in mindere mate geschikt zijn als biotoop voor algemeen voorkomende amfibieën als gewone pad en bruine kikker.

Effectenanalyse & toetsing aan de wetgeving

Het plangebied bevat geen leefgebied of essentiële functies voor beschermde amfibieën. In het plangebied kunnen wel algemene amfibieën voorkomen zoals de bruine kikker of gewone pad. Voor deze soorten is een algehele vrijstelling van toepassing. Wel dient de zorgplicht gehanteerd te worden (zie hiervoor hoofdstuk 4).

3.2.6 Vissen

In de gegevens van de NDFF zijn geen meldingen gedaan van beschermde vissen in het plangebied. Vanwege het ontbreken van open water binnen het plangebied worden beschermde vissen ook niet verwacht binnen de invloedssferen van de werkzaamheden. Schadelijk handelen ten aanzien van deze soortgroep is daarmee uitgesloten en deze soortgroep wordt niet verder behandeld.

3.2.7 Ongewervelden

Bronnenstudie

Uit de gegevens van de NDFF zijn meldingen bekend van beschermde ongewervelden binnen een straal van circa 1 km rondom het plangebied. Het gaat om de teunisbloempijlstaart welke is waargenomen op minimaal 300 meter afstand in de tuin van een bewoner. Naast deze beschermde soorten zijn er ook waarnemingen bekend van het bruin blauwtje, gewone tubebij, huiskrekel en oranje zandooie. Geen van deze waarnemingen kwam van binnen het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen. De teunisbloempijlstaart is sterk afhankelijk van waardplanten zoals teunisbloem, wilgenroosje en kattenstaart. Dergelijke vaatplanten zijn niet aanwezig in het plangebied en worden ook niet verwacht door ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Daarnaast is de teunisbloempijlstaart een zeer mobiele soort waardoor waarnemingen niet altijd betekenen dat de locatie een geschikt habitat vormt voor de soort. Het habitat van deze soort betreft (vochtige) bos(randen), open plekken in bos en open landschap, habitattypen die niet aansluiten bij het milieu in het plangebied. Het voorkomen van rode lijstsoorten waaronder het bruin blauwtje of gewone tubebij zijn daarnaast redelijkerwijs uit te sluiten wegens de aanwezige verharding, het gebrek aan vaatplanten en het nette karakter met sierbeplanting van het parkje.

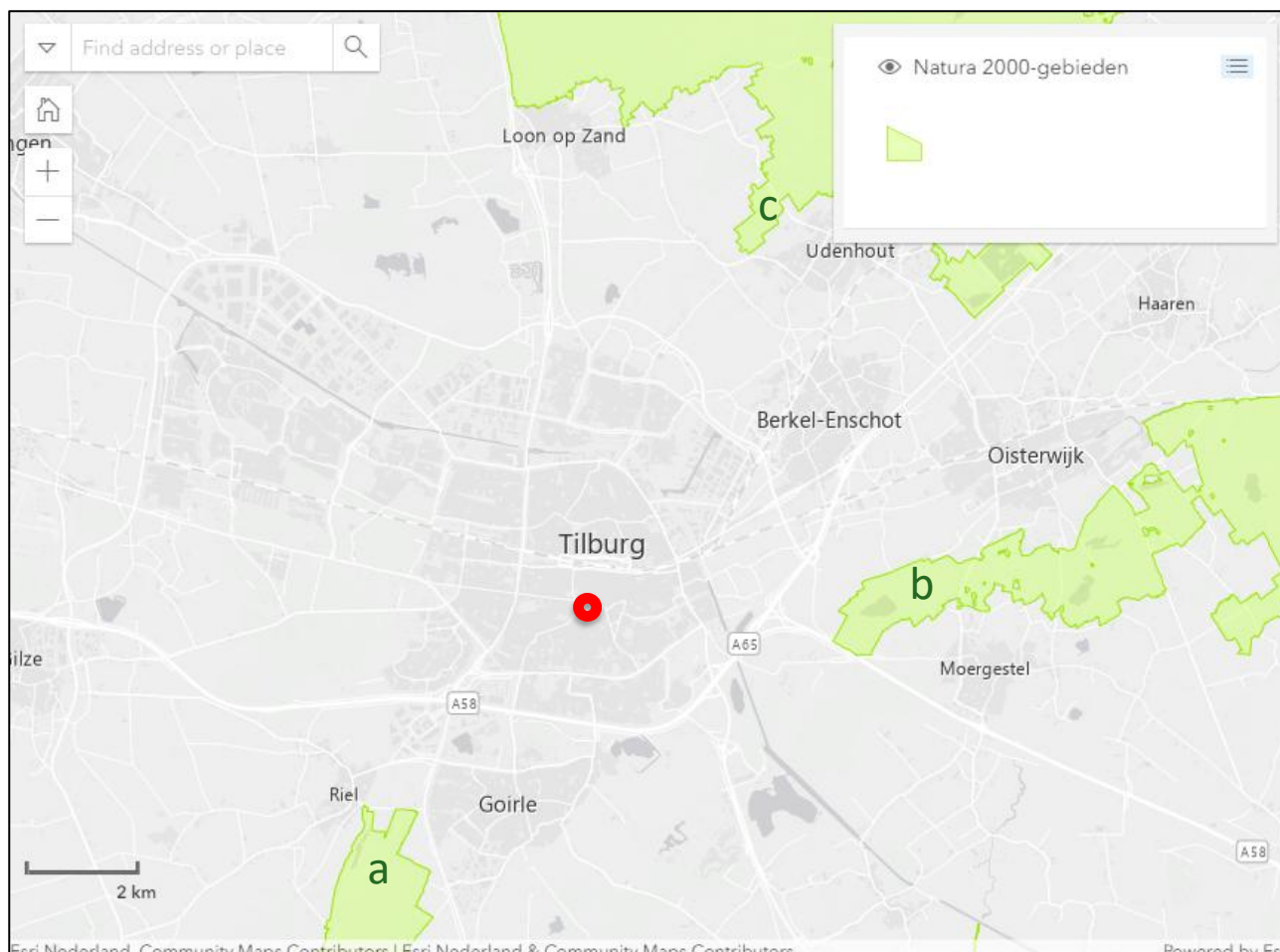
Effectenanalyse & toetsing aan de wetgeving

Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek is het voorkomen van beschermde ongewervelden en rode lijstsoorten uitgesloten binnen het plangebied. Schadelijk handelen met betrekking tot deze soortgroepen is daarom niet aan de orde.

3.3 Gebiedsbescherming (Natura 2000-activiteit)

Het plangebied ligt op ca. 5,5 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied de 'Regte Heide & Riels Laag', op ca. 4 kilometer van de 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' en op ca. 6 kilometer afstand van de 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' (zie Figuur 3.5).

Negatieve effecten op deze Natura 2000-gebieden kunnen grotendeels op voorhand worden uitgesloten door de geruime afstand van het plangebied en de tussenliggende bebouwing. De werkzaamheden kunnen echter wel zorgen voor extra stikstofdepositie binnen deze wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden. Een Aerial-berekening zal moeten worden opgesteld om te bepalen of de werkzaamheden een significante negatieve bijdrage leveren aan de stikstofdepositie aan de kwetsbare habitattypen binnen deze Natura 2000-gebieden.

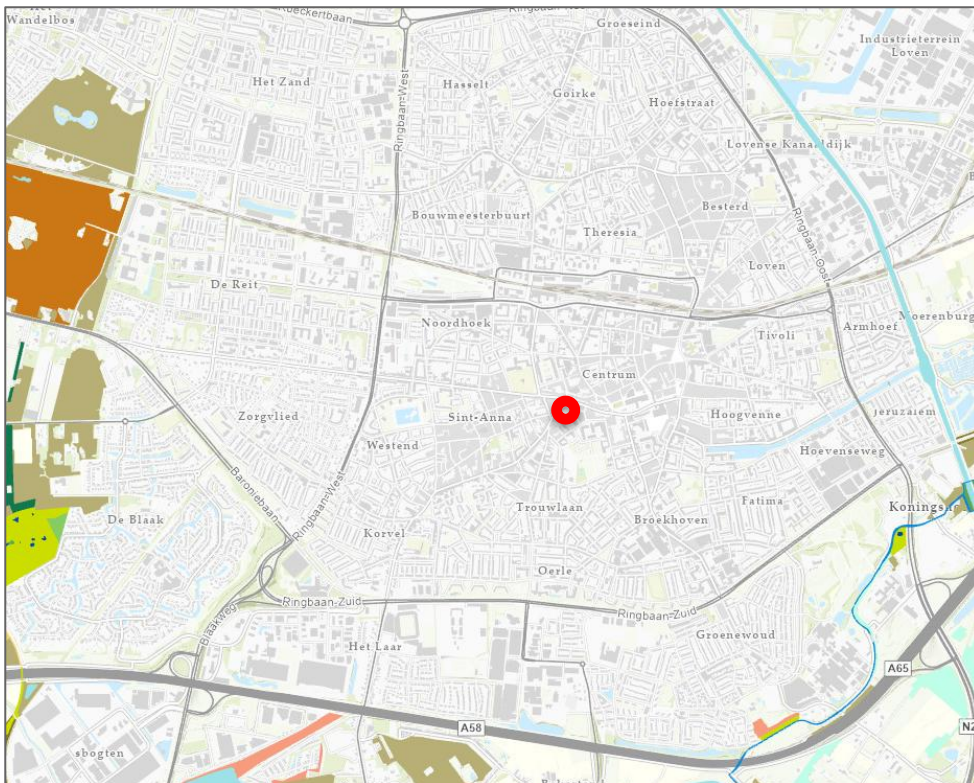

Figuur 3.5. Ligging van Regte Heide & Riels Laag (a), Kampina & Oisterwijkse Vennen (b) en Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (c) ten opzichte van het plangebied (rode cirkel).

3.4 Natuurnetwerk Brabant (NNB)

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL) staat beschreven dat gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), geen achteruitgang mogen ondervinden in het oppervlak en de kwaliteit van het gebied. De provincie Noord-Brabant heeft het NNN als basis genomen en aanvullend gebieden aangewezen om het Natuurnetwerk Brabant (NNB) te creëren. Aanvullend op de beschermingsstatus van het NNN heeft de provincie Noord-Brabant daarbij ook de bescherming van externe invloeden toegevoegd (zoals barrièrevorming, geluidsverstoring, schaduwwerking). Verspreiding van stoffen door lucht en water is echter wel uitgesloten in de regels.

Het plangebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk Brabant en grenst hier ook niet direct aan. Negatieve (externe) effecten worden dan ook niet verwacht op het NNB en schadelijk handelen kan op voorhand uitgesloten worden.

Figuur 3.6. Globale ligging van het plangebied (rode cirkel) t.o.v. het NNB

3.5 Houtopstanden

Voor de geplande werkzaamheden worden slechts enkele bomen gekapt. Deze bomen liggen daarnaast binnen de bebouwingscontour houtkap waardoor er geen sprake is van beschermd houtopstanden.

4. Conclusie en advies

De verspreidingsgegevens en het oriënterend veldbezoek geven een voldoende duidelijk beeld van het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten.

Er is aanleiding tot het nemen van aanvullende maatregelen voor vleermuizen, om te kunnen voldoen aan de eisen vanuit de gebiedsontheffing van de gemeente Tilburg. Daarnaast dient in het kader van de (specifieke) zorgplicht ook extra aandacht te komen voor de overige broedvogels, algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieën (Tabel 4.1). De maatregelen voor het werken middels de gebiedsontheffing Tilburg, zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5.

Voor ondergenoemde soortgroepen kan niet zondermeer worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden. Daarom moeten aanvullende maatregelen worden genomen. De soortgroepen en maatregelen zijn in tabel 4.1 weergegeven.

Tabel 4.1. Soortgroepen die negatieve effecten door de werkzaamheden kunnen ondervinden. Aangegeven is of een ontheffing benodigd is en of mitigerende maatregelen toegepast zullen worden

Soortgroep	Soort	Potentiële functie plangebied	Kans op schadelijke handelingen	Vervolgstappen
Vleermuizen	Gebouw bewonende soorten	verblijfplaatsen (kraamzomer en paarverblijfplaatsen)	Ja	Voldoen aan gebiedsgerichte ontheffing Tilburg, zie Hoofdstuk 5
Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 5 en overige broedvogels	Ekster, zwarte kraai, kauw, houtduif, en overige algemene soorten	Nesten in schoorstenen, straatbomen en het parkje	Ja	Voorzorgsmaatregelen nemen om schadelijke handelingen te voorkomen (zie par. 4.1.1)

4.1.1 Voorzorgsmaatregelen

Naast de voorwaarden uit de gebiedsontheffing dienen aanvullende voorzorgsmaatregelen in acht genomen te worden. Deze maatregelen houden in dat:

1. Voor vleermuizen dient lichtverstoring voorkomen te worden. Zowel tijdens de werkzaamheden als in de nieuwe situatie. Indien dit niet mogelijk is dient met een ecooloog besproken te worden welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.
2. De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd.
 - Indien de werkzaamheden tijdens of vlak voor de vogelbroedperiode (15 maart t/m 31 augustus) uitgevoerd worden, dient een controle door een ecooloog te worden uitgevoerd op aanwezigheid van nesten van broedvogels in het plangebied of binnen de invloedssferen daarvan. Indien broedende vogels voorafgaand of tijdens de uitvoering van de werkzaamheden worden waargenomen in (de directe) omgeving van het plangebied dient de begeleidende ecooloog aan te geven op welke wijze de werkzaamheden al dan niet voortgezet kunnen worden.
3. Indien algemene zoogdieren tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen dienen deze de mogelijkheid te krijgen om te vluchten door in één richting te werken, of als dit nodig is ze te verplaatsen buiten de invloedssfeer.

4.2 Specifieke zorgplicht

Specifieke zorgplicht flora- en fauna

In het kader van de specifieke zorgplicht voor flora en fauna (Artikel 11.27 van het Bal), wordt van iedere initiatiefnemer verwacht dat hij/zij:

- a. alle maatregelen neemt die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege laat voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Deze specifieke zorgplicht geldt voor soorten genoemd in:

- bijlage I bij de vogelrichtlijn;
- bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten genoemd in bijlage IX van het Bal (andere beschermde dier- en plantensoorten);
- de rode lijsten zoals deze zijn opgesteld door de Minister voor Natuur en Stikstof.

Simpelweg zijn dit alle rode lijstsoorten die in Nederland voorkomen, evenals de soorten die al onder de huidige wetgeving beschermd zijn (zoals beschreven in artikel 11.37, 11.46 en 11.54). Omdat de beschermde soorten al eerder zijn behandeld in deze quickscan, en voor deze soorten een striktere regelgeving geldt, wordt in onderstaand advies enkel ingegaan op de rode lijstsoorten.

Om invulling te geven aan de specifieke zorgplicht, is nagegaan welke (rode lijst) soorten en/of soortgroepen mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden aan de geplande werkzaamheden, en hoe deze effecten redelijkerwijs zo veel mogelijk beperkt kunnen worden, zodat de mogelijk aanwezige soorten hier zo min mogelijk last van ondervinden. De geplande ingreep kan naast de al eerder beschreven beschermde soorten, ook negatieve impact hebben op vogels die op de rode lijst staan zoals spreeuw. Om te voldoen aan de specifieke zorgplicht, moeten maatregelen worden getroffen om negatieve gevolgen op deze soort(en) te voorkomen. De voornaamste maatregel hiervoor betreft het werken buiten het broedseizoen. Zo wordt voorkomen dat het broedsucces voor vogels negatief wordt beïnvloed door de werkzaamheden. Omdat de werkzaamheden van tijdelijke aard zijn, en een geringe impact hebben op de omgeving anders dan de bebouwing, worden verdere negatieve effecten op rode lijstsoorten niet verwacht.

Specifieke zorgplicht Natura2000

In het kader van de specifieke zorgplicht voor Natura 2000 (Artikel 11.6 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving), wordt van iedere initiatiefnemer verwacht dat hij/zij:

- alle maatregelen neemt die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt; en
- als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege laat voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Dit betekent dat handelingen die mogelijk een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden, redelijkerwijs nagelaten moeten worden. Doordat de geplande ingreep op ruime afstand ligt van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, zijn negatieve effecten redelijkerwijs uit te sluiten. Echter kan een ingreep op grotere afstand wél leiden tot een stikstofdepositie op kwetsbare en beschermde natuur binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. Om dit zoveel mogelijk te beperken kunnen de volgende maatregelen in acht worden genomen:

- Geen onnodig gebruik van voertuigen die werken op een vervuilende brandstof;
- De motor uitzetten van apparatuur die niet wordt gebruikt;
- Geen onnodige extra rijbewegingen van milieubelastende werktuigen.

4.3 Algemene zorgplicht

Te allen tijde geldt voor alle soortgroepen de zorgplicht. Het is van belang dat iedereen bij de uitvoering van de werkzaamheden zich hiervan bewust is. Geadviseerd wordt om activiteiten die nadelig zijn voor in het wild levende dieren en planten (ongeacht bescherming), in redelijkheid zo veel mogelijk na te laten of maatregelen te nemen om onnodige schade aan deze soorten te voorkomen. Bij het aantreffen van diersoorten moeten deze de kans krijgen om de werkzaamheden te ontvluchten.

5. Maatregelen gebiedsontheffing

In dit hoofdstuk zijn de maatregelen genoemd die in het kader van de gebiedsgerichte ontheffing dienen te worden genomen. Hierbij zijn de maatregelen conform de voorschriften voor het deelgebied Oude Stad gehanteerd.

5.1 Aantoonbaarheid handelen ecologisch werkprotocol

De realisatie dient aantoonbaar conform dit plan van aanpak plaats te vinden. Hiervoor gelden de volgende aandachtspunten:

- Dit ecologisch werkprotocol, de gebiedsontheffing van de gemeente Tilburg en de overeenkomst met de gemeente Tilburg horen altijd aanwezig te zijn op de werklocatie (opgenomen in het contractdossier).
- De uitgevoerde werken, de resultaten en eventuele wijzigingen op het zorgvuldig handelen beschreven in dit ecologisch werkprotocol worden vastgelegd in het logboek (Bijlage 2).
- De hiervoor genoemde documentatie dient op verzoek van een daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar direct getoond te worden.
- Er wordt aantoonbaar conform het ecologisch werkprotocol gewerkt en medewerkers krijgen werkinstructies op basis van het plan van aanpak en een toolboxmeeting waarin alles wordt uitgelegd in het bijzijn van een ecologisch deskundige.
- Het ecologisch werkprotocol ligt vast en is een statisch middel met daarin hoe er gehandeld moet worden. Het logboek is actueel en er dient bijgehouden te worden welke maatregelen zijn uitgevoerd. Aan de hand van onvoorziene waarnemingen of calamiteiten wordt het werkprotocol aangepast op basis van overleg tussen betrokken partijen.

5.2 Onderzoeksrondes massawinterverblijfplaatsen

Omdat het plangebied een groot gebouw bevat met drie of meer bouwlagen dient volgens het SMP een onderzoek naar massawinterverblijven in de bebouwing plaats te vinden. Omdat er zich hiernaast op korte afstand (ongeveer 80 meter) van het plangebied een bekend massawinterverblijf van vleermuizen bevindt (Gemeente Tilburg pers. comm. 2025). Dienen minstens twee onderzoeksrondes naar massawinterverblijfplaatsen te zijn uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol 2021 (geactualiseerd voor de meervleermuis). Deze onderzoeksrondes dienen uitgevoerd te worden in de periode van 1 augustus tot 10 september door 2 onderzoekers. In deze periode dient het plangebied onderzocht te worden op een moment dat het weer hier geschikt voor is (minimaal 13 °C, een windkracht van minder dan 4 Bft en geen regen) tussen 00:00 en 02:00. De gegevens en resultaten uit dit onderzoek dienen opgenomen te worden in het logboek (Bijlage 2).

Indien er tijdens deze onderzoeksrondes zwermende individuen aangetroffen worden, dient er vanuit gegaan te worden dat er een massawinterverblijf in het betreffende gebouw aanwezig is en dient er een goedkeuringsbesluit van de ODBN verkregen te worden. Dit gaat in overleg met en via de gemeente.

5.3 Alternatieve verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten

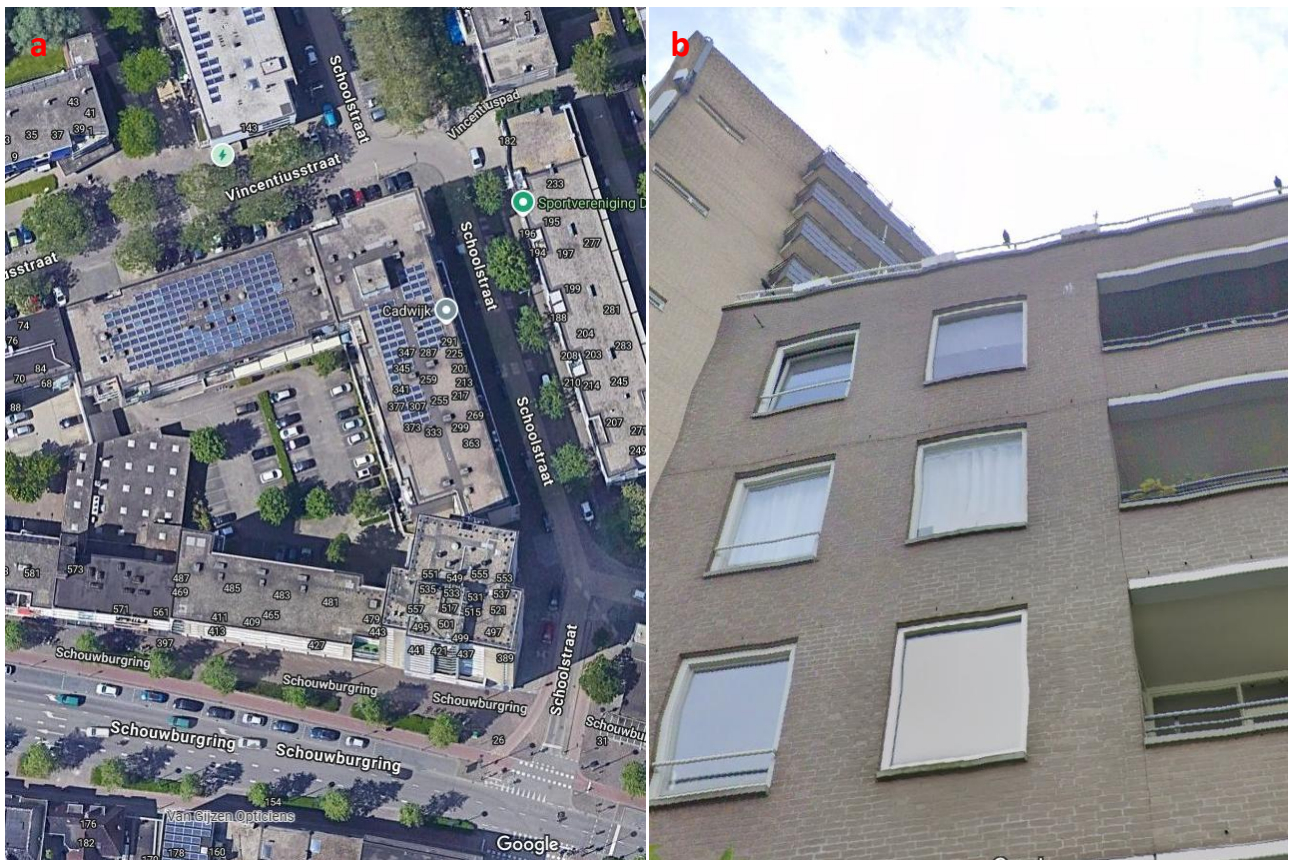
Om te voorkomen dat soorten hun verblijfplaatsen verliezen en hier tijdens de werkzaamheden geen geschikte tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen (uitwijkmogelijkheden) voor kunnen vinden dient van tevoren bepaalde te worden of er geschikte uitwijkmogelijkheden in de omgeving aanwezig (binnen 200 m van het plangebied) zijn. In het geval van het Louis Bouwmeesterplein zijn er geschikte uitwijkmogelijkheden voor gebouwbewonende vleermuizen te vinden in de panden aan de Schoolstraat direct ten noorden van het plangebied. Deze bebouwing is zeer hoog en bevat flinke aantallen stooftvoegen. Deze bebouwing is dan ook een erg geschikte uitwijkmogelijkheid voor de gebouwbewonende vleermuizen die eventueel gebruik maken van de bebouwing op het Louis Bouwmeesterplein.

5.4 Ongeschikt maken woningen voor gebouwbewonende soorten

Om te voorkomen dat soorten gedood, gewond of ernstig verstoord worden door de werkzaamheden is het van belang dat zich in het te slopen appartementencomplex geen vleermuizen bevinden wanneer de werkzaamheden plaatsvinden. Hieronder zijn een aantal maatregelen opgenomen om de betreffende woningen ongeschikt te maken. Onderstaande tabel (Tabel 5.1) geeft de kwetsbare periode van gebouwbewonende vleermuizen weer. Belangrijk om te vermelden is dat deze tabel een hulpmiddel is en dat in de praktijk het weer een grote invloed heeft op deze periodes. Een ecooloog dient deze periodes t.z.t concreet te bepalen. Deze werkzaamheden dienen begeleid te worden door een ecologisch deskundige.

Tabel 5.1 Kwetsbare periode (rood) en minder kwetsbare periode (oranje) van vleermuizen.

Kwetsbare periode	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Vleermuis												

Tabel 5.1. Luchtfoto (a) en foto (b) van de bebouwing aan de Schoolstraat met stootvoegen die geschikt zijn als uitwijkmogelijkheden voor gebouw bewonende vleermuizen (Bron: www.maps.google.com).

Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen en/of de start van de werkzaamheden moet in de minst kwetsbare periode worden gedaan. Dit betekent dus dat het ongeschikt maken moet worden gedaan in de periode begin april tot en met half mei en van begin september tot en met half oktober. Het ongeschikt maken van het appartementencomplex wordt als volgt gerealiseerd. Voorafgaand aan het ongeschikt maken wordt het complex gecontroleerd op mogelijke verblijfplaatsen (zie par. 5.2). Op basis van deze resultaten zijn twee mogelijkheden:

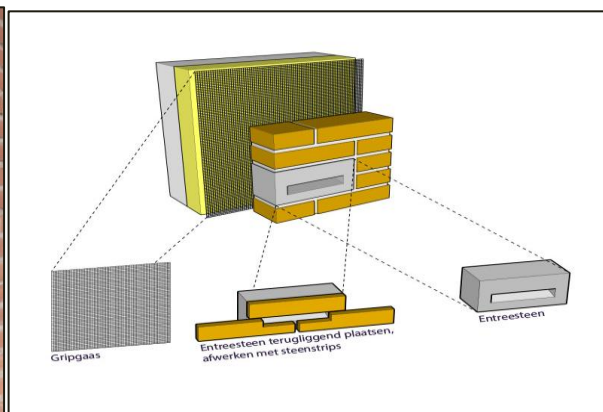
- Indien wordt gestart met de sloop tussen 15 oktober en 1 april:
 - Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een controle uitgevoerd op aanwezigheid van massa-winterverblijvenkaamverblijfplaatsen, dit onderzoek vindt plaats tussen 1 augustus en 10 september (zie par. 5.2).
 - Vooraf (uiterlijk 15 oktober) dienen alle mogelijke vleermuisverblijfplaatsen ongeschikt te worden gemaakt. Dit wordt gedaan door alle mogelijke openingen te voorzien van exclusion flaps en vergelijkbaar materieel om het pand ongeschikt te maken.
 - Na het plaatsen van de voorzieningen voor het ongeschikt maken, dient een controle te worden uitgevoerd of in de bebouwing geen verblijfplaatsen aanwezig zijn.
 - De controle wordt uitgevoerd in de schemerperiode bij gunstige weersomstandigheden (geen regen met een temperatuur van minimaal 10 °C);
 - Minimaal 3 dagen na plaatsen van de voorzieningen voor het ongeschikt maken;
 - De voorzieningen blijven gehele winter hangen tot de werkzaamheden worden gestart.
 - Als tijdens dit onderzoek geen vleermuizen aangetroffen zijn kan het gebouw natuurvrij verklaard worden en kunnen de werkzaamheden starten. Indien tijdens dit onderzoek wel zwermende vleermuizen aangetroffen worden dient er vanuit gegaan te worden dat er een massawinterverblijf in het betreffende gebouw aanwezig is (zie par. 5.2).
- Indien wordt gestart met de sloop tussen 1 april en 15 oktober:
 - Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een controle uitgevoerd op aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen, dit onderzoek vindt plaats tussen 15 mei en 15 juli (zie par. 5.1).

- Vooraf (vanaf 1 april) dienen alle mogelijke vleermuisverblijfplaatsen ongeschikt te worden gemaakt. Dit wordt gedaan door alle mogelijke openingen te voorzien van exclusion flaps en vegelijkbaar materieel om het pand ongeschikt te maken.
- Na het plaatsen van de voorzieningen voor het ongeschikt maken, dient een controle te worden uitgevoerd of in de bebouwing geen verblijfplaatsen aanwezig zijn.
 - De controle wordt uitgevoerd in de schemerperiode bij gunstige weersomstandigheden (geen regen met een temperatuur van minimaal 10 °C);
 - Minimaal 3 dagen na plaatsen van de voorzieningen voor het ongeschikt maken;
 - De voorzieningen blijven hangen tot de werkzaamheden worden gestart.
- Als tijdens dit onderzoek geen vleermuizen aangetroffen zijn kan het gebouw natuurvrij verklaart worden en kunnen de werkzaamheden van start gaan. Indien tijdens dit onderzoek wel vleermuizen aangetroffen worden dient er een extra controle ronde plaats te vinden later in dezelfde periode net zolang tot er geen vleermuizen meer tijdens het onderzoek aangetroffen worden en het gebouw natuurvrij verklaart kan worden.

5.5 Alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen

Het plangebied bevindt zich in het stadsdeel Oude Stad en daarbinnen in de wijk Binnenstad. De wijk is op veel plaatsen optimaal geschikt voor alle typen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ook voor het appartementencomplex zijn verschillende mogelijkheden zoals een spouwmuur, mogelijkheden onder dakranden en spleten onder dakbeschot. In de nieuwe situatie wordt het huidige complex gesloopt en komt hier nieuwbouw voor terug. Hier kunnen tal van mogelijkheden voor vleermuizen worden aangebracht.

Enkele mogelijkheden zijn onder andere inbouwkasten of toegankelijke spouwmuren. Bij inbouwkasten worden er complete inbouwkasten ingemetseld welke onderling geschakeld kunnen worden (Figuur 5.1). Daarnaast kunnen niet-geïsoleerde spouwmuren (trapportalen of liftkokers) toegankelijk gemaakt worden door het aanbrengen van open stootvoegen of entreestenen (Figuur 5.2). Gezien het feit dat er nieuwbouw gerealiseerd wordt dienen er voldoende alternatieven gerealiseerd te worden om op wijkniveau voldoende aanbod aan verblijfplaatsen aan te blijven bieden. Per kopgevel wordt geadviseerd om minimaal twee grote voorzieningen voor vleermuizen te realiseren.

Figuur 5.1. Inbouwkasten in een gevelmuur (bron: unitura.nl)

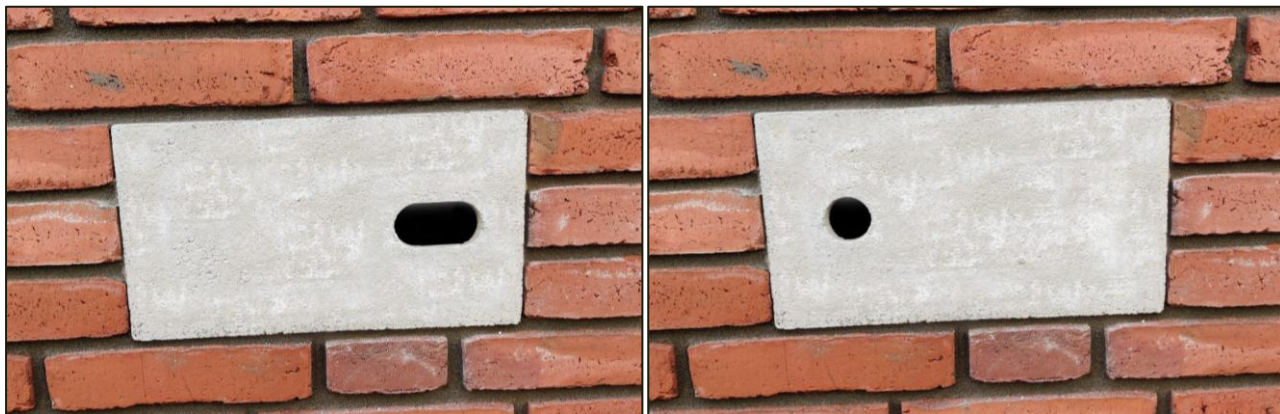

Figuur 5.2. Toegangssteen voor toegang tot spouwmuur (bron: unitura.nl).

5.6 Additionele verblijfplaatsen voor gierzwaluw en huismus

Het plangebied bevindt zich in het stadsdeel Oude Stad en daarbinnen in de wijk Binnenstad. Binnen deze wijk geldt een hoog ambitieniveau om de populatie van de gierzwaluw en een gemiddeld ambitieniveau op de populatie van huismus te bevorderen. Om deze populaties te bevorderen binnen het appartementencomplex zijn er mogelijkheden beschikbaar.

Een goede mogelijkheid is het toepassen van inbouwkasten voor gierzwaluwen en huismussen in de nieuwe bebouwing. Bij inbouwkasten worden er complete inbouwkasten ingemetseld (Figuur 5.3). Gezien het feit dat er nieuwbouw gerealiseerd wordt dienen er voldoende alternatieven gerealiseerd te worden om op wijkniveau voldoende aanbod aan verblijfplaatsen aan te blijven bieden. Per kopgevel wordt geadviseerd om minimaal twee grote voorzieningen voor vleermuizen te realiseren.

Figuur 5.3. Inbouwkasten in een gevelmuur voor de gierzwaluw (a) en de huismus (b) (bron: unitura.nl)

5.7 Uitvoering

Omdat het plangebied slechts 1 complex bevat wat geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen is er geen sprake van een strakke fasering. De eventueel aanwezige vleermuizen hebben voldoende uitwijkmogelijkheden in de omliggende gebouwen en woningen van de wijk. Alle voorzieningen worden gerealiseerd bij de bouw van de nieuwe complexen. Dergelijke voorzieningen dienen gerealiseerd te worden in de gevels van de nieuwbouw. Wel dient rekening te worden gehouden met de kwetsbare periode (zie ook par. 5.1)

5.8 Onvoorziene omstandigheden

Wanneer tijdens de uitvoering onverwachts een beschermde soort of element wordt aangetroffen, anders dan vleermuizen, huismussen of gierzwaluwen, dan wordt direct contact opgenomen met de Omgevingsdienst Brabant Noord middels info@odbn.nl. In dit geval dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om aan te tonen dat de voorgenomen activiteiten geen negatieve effecten hebben op de aangetroffen beschermde soorten. Als negatieve effecten op deze beschermde soorten niet uitgesloten kunnen worden aan de hand van dit aanvullend onderzoek dient voor deze beschermde soorten alsnog een ontheffing aangevraagd te worden.

Literatuurlijst

- BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. Geraadpleegd van: <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Versie 1.0. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-005-Kennisdocument-Gewone-grootoorvleermuis-1.0.pdf>
- Natura 2000, 2025. Natura 2000 in Nederland. <https://www.natura2000.nl/>
- NDFF, 2025. Nationale Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>. Laatst geraadpleegd op: 24 maart 2025.

Bijlage 1: Extra foto's

Bijlage 2 Logboek

Logboek werkzaamheden Louis bouwmeesterplein

Datum	Tijd	Ecoloog	Weersomstandigheden
Werkzaamheden			
Bevindingen			
Vervolgacties			
Foto's en kaarten			
Link naar foto's			
Link naar een kaart			